

ทีมาศัพท์แพทย: เสียงสะท้อน (Echo)

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิทยา ภูษาพันธ์

ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐.

เครื่องมือชนิดหนึ่งที่วงการแพทย์ใช้ในการตรวจผู้ป่วยกันเรียกว่าจะเป็นชีวิตประจำวันก็ได้ เครื่องมือที่ว่านั้นก็คือ เครื่องตรวจคลื่นเสียงความถี่สูง หรือเครื่องอัลตราซาวนด์ นั่นเอง หลักการทำงานของเครื่องมือนี้ก็คือเมื่อเราปล่อยคลื่นเสียงที่มีความถี่สูงมาก สูงจนหูคนเราไม่ได้ยิน ให้คลื่นเสียงนั้นไปกระทบกับเนื้อเยื่อต่าง ๆ ของร่างกาย ภายหลังกระทบแล้วคลื่นเสียงนั้นก็จะสะท้อนกลับมายังแหล่งที่ส่งคลื่นเสียงออกไป ถ้าเรามีเครื่องหรือจอภาพรับคลื่นเสียงที่สะท้อนกลับมา ก็จะสามารถทำให้เกิดภาพจากคลื่นเสียงที่สะท้อนกลับมานั้นได้ ภาพที่ได้จากการสะท้อนกลับมาจากคลื่นเสียงทางการแพทย์จะเรียกว่า “echo” โดยจะเอาคำ ๆ นี้ไปรวมกับคำอื่น ๆ เพื่อใช้บรรยายผลการตรวจที่ได้จากวิธีการตรวจที่ต่างกัน หรือผลการตรวจที่ต่างกัน เช่น คำว่า echocardiography หมายถึงภาพแสดงลักษณะของหัวใจที่ได้จากการตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง, echogenic foci หมายถึง จุดที่เด่นชัดขึ้นมาในอวัยวะที่ได้รับการตรวจด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง

คำว่า Echo เป็นคำที่ได้มาจากชื่อของนางอัปสรแห่งเทือกเขาเฮลิคอน (Helicon) ที่ชื่อว่า เอ็คโค (Echo) นางอัปสรเอ็คโคเป็นบริวารนางหนึ่งของเทวีอาร์เทมิส (Artemis) หรือเรียกตามภาษาโรมันว่า ไดอานา (Diana) ซึ่งเป็นเทวีแห่งดวงจันทร์และการล่าสัตว์ และยังเป็นนางอัปสรประจำเทวีเฮรา (Hera) มเหสีเอกของมหาเทพซีอุส (Zeus) ด้วย

นางอัปสรเอ็คโคเป็นผู้ที่มหาเทพซีอุสให้ความ

ไว้วางใจมาก เพราะเป็นผู้ที่รู้ความลับของมหาเทพว่าแอบไปมีความสัมพันธ์กับนางอัปสรจำนวนไม่น้อย นางอัปสรเอ็คโคมีข้อเสียอยู่ประการหนึ่งคือ ช่างพูดพูดเสียจนคนฟังเบื่อหรือหงุดหงิด ซึ่งในที่สุดก็ก่อให้เกิดผลร้ายแก่ตนเอง คือถูกสาปให้พูดเองไม่ได้ ต้องคอยพูดทวนเสียงคนอื่นเท่านั้น

สาเหตุที่ถูกสาปมีที่มากล่าวคือ วันหนึ่งเทวีเฮราเห็นมหาเทพซีอุสซึ่งเป็นสวามีหายไปสงสัยจะแอบจะไปมีสัมพันธ์กับนางอัปสรบางคน จึงเสด็จลงมาตามหา และก็ให้บังเอิญต้องมาพบกับนางอัปสรเอ็คโคซึ่งถูกมหาเทพซีอุสขอร้องให้ชวนเทวีเฮราคุย เพื่อตัวมหาเทพเองจะได้มีเวลาไปมีความสัมพันธ์กับบรรดานางอัปสรที่ต้อใจ นางอัปสรเอ็คโคได้เพ็ดทูลเรื่องต่าง ๆ มากมายให้เทวีเฮราฟังซึ่งล้วนแล้วแต่ไร้สาระทั้งสิ้น จนทำให้พระนางเสียเวลาไปมาก และมหาเทพซีอุสไหวตัวทันรีบบอกนางอัปสรที่ตัวเองกำลังสมสู่อยู่ให้หนีไปเสียก่อนที่พระเมสจีจะมาถึง ซึ่งเรื่องนี้ทำให้เทวีเฮราริ้วมาก จึงสาปนางเอ็คโคไว้ว่า...ต่อไปนี้นางจะไม่สามารถพูดจาอะไรขึ้นมาได้ก่อนใคร จะต้องรอพูดทวนความตามทีผู้อื่นพูดเท่านั้น

นางอัปสรเอ็คโคไปแอบคลั่งไคล้หลงใหลชายหนุ่มรูปงามนามว่า นาร์ซิสซัส (Narcissus) ซึ่งเป็นชายหนุ่มที่ไม่เคยรักใคร่เฝ้าแต่รักตัวเอง (ดูรายละเอียดในบทความเรื่อง Narcissus) นางอัปสรเอ็คโคแม้จะมีความรักับอกเพียงใดก็ไม่สามารถเอ่ยปากบอกคนที่ตัวเองรักได้เพราะถูกสาปอย่างทีกล่าวถึงข้างต้น ทีพอจะทำได้

คือคอยเฝ้าติดตามนาร์ซิสซัสไปตามที่ต่าง ๆ นาร์ซิสซัส คงจะรู้สึกรำคาญที่ถูกตาม และไม่ว่านาร์ซิสซัสจะพูดอะไรออกไป นางอัปสรเอ็คโคก็จะพูดทวนคำที่นาร์ซิสซัสพูด จนทำให้นาร์ซิสซัสโกรธเพราะคิดว่าถูกล้อเลียน

ไม่ว่านางอัปสรเอ็คโคจะเฝ้าวิงวอนขอความรักจากนาร์ซิสซัสอย่างไร นาร์ซิสซัสก็ไม่เคยให้ความ

สนใจกับนางเลย จนในที่สุดนางก็โศกเศร้าหงอยเหงาค่อย ๆ ชุบซีดลงจนเสียชีวิตในที่สุดเหลือไว้แต่เพียงเสียงที่ลิ่งสู้อยู่ตามที่แตกต่างกัน ในเทือกเขาและป่าดงพงไพร เพื่อคอยสะท้อนคำพูดสุดท้ายของใครก็ตามที่ส่งเสียงตะโกนก้องในป่า

คำว่า เสียง Echo ที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันก็มาจากรหัสของนางอัปสรเอ็คโคผู้มีความรักที่แสนเศร้านี้เอง

(ที่มาของภาพ : www.users.globalnet.co.uk/~loxias/echo.htm)